

NAJAVE IN OBVESTILA

Announcements

Nagrada Zlati legat 2006 The Golden Bee-eater Award 2006

Na 29. rednem letnem zboru članov Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, ki se je v letu 2008 odvijal v soboto, osmega marca v Srebrnem salonu Grand hotela Union, je bila znova podeljena nagrada Zlati legat, tokrat za leto 2006. Nagrado se podeljuje za najboljše strokovno ornitološko delo izpod peresa slovenskega avtorja. Nagrada je bila prvič podeljena v letu 1999 (za najboljše delo objavljeno v letu 1998), podelitev v letu 2008 (za leto 2006) pa je bila tokrat že deveta. Kot vsako leto doslej je denarno nagrado tudi letos prispevalo podjetje Biotech d.o.o. iz Ljubljane.

Upravni odbor DOPPS je dne 21.2.2008 imenoval žirijo za izbor nagrade v sestavi: doc. dr. Rudi Verovnik (Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani), dr. Gregor Torkar (Notranjski regijski park), Eva Vukelič (DOPPS) in predsednik doc. dr. Al Vrezec (Nacionalni inštitut za biologijo). Člani žirije so iz nabora del, ki jih je zbrala pisarna DOPPS vsak po svoji presoji izbrali skupaj 11 del (našteto po abecednem vrstnem redu prvih avtorjev):

- BOŽIČ, L. (2005): Populacija kosca *Crex crex* na Ljubljanskem barju upada zaradi zgodnje košnje. – *Acrocephalus* 26 (124): 3–21.
- DENAC, D. (2006): Resource-dependent weather effect in the reproduction of the White Stork *Ciconia ciconia*. – *Ardea* 94 (2): 233–240.
- DENAC, D. (2006): Chick shelters did not prevent raptor predation on chicks in a mixed Common Tern *Sterna hirundo* and Black-headed Gull *Larus ridibundus* colony in Slovenia. – *Vogelwelt* 127: 187–192.
- DENAC, D. (2006): Intraspecific exploitation competition as cause for density dependent breeding success in the White Stork. – *Waterbirds* 29 (3): 391–394.
- GOVEDIČ, M., JANŽEKOVIC, F. & KOS, I. (2002): Prehrana kormorana *Phalacrocorax carbo* na območju reke Save od Ljubljane do Zagorja. – *Acrocephalus* 23 (110/111): 5–20.
- MIHELIC, T. & GENERO, F. (2005): Occurrence of Griffon Vulture *Gyps fulvus* in Slovenia in the period from 1980 to 2005. – *Acrocephalus* 26 (125): 73–79.
- TOME, D., SOVINČ, A. & TRONTELJ, P. (2005): Ptice Ljubljanskega barja. Monografija DOPPS št. 3. – DOPPS, Ljubljana.
- TORKAR, G. & BAJD, B. (2006): Trainee teachers' ideas about endangered birds. – *JBE* 41 (1): 1–4.

VREZEC, A. (2006): Ali je vzrok upada populacije jerebice *Perdix perdix* v Sloveniji prikrita kompeticija s fazanom *Phasianus colchicus*? – *Acrocephalus* 27 (128/129): 73–81.

VREZEC, A. & TOME, D. (2004): Altitudinal segregation between Ural Owl *Strix uralensis* and Tawny Owl *S. aluco*: evidence for competitive exclusion in raptorial birds. – *Bird Study* 51: 264–269.

VREZEC, A., TOME, D. & DENAC, D. (2006): Selitev in izjemni selitveni pojavi pri pticah. – *Ujma* 20: 125–136.

Na svoji korespondenčni seji dne 7.3.2008 so člani žirije ovrednotili izbrana dela in po primerjavah obrazložitev za nagrado nominirali tri dela in sicer kar dve deli Damijana Denaca, ki ju je v letu 2006 objavil v tujih znanstvenih revijah, ter DOPPS-ovo tretjo monografijo o Pticah Ljubljanskega barja iz leta 2005 avtorjev Davorina Tometa, Andreja Sovinca in Petra Trontlja.

Prvi nominirani članek izpod peresa Damijana Denaca z naslovom "Resource-dependent weather effect in the reproduction of the White Stork *Ciconia ciconia*" (Vpliv vremena na rodnost bele štoklje *Ciconia ciconia* v povezavi z okoljskimi viri) je bil objavljen v nizozemski reviji *Ardea*, ki je mednarodna znanstvena revija z IF faktorjem. Delo obravnava vplive okoljskih dejavnikov na gnezditve bele štoklje pri nas na kompleksen način. Pri tem je opravil sočasno analizo vpliva dveh okoljskih dejavnikov (habitata in vremena) na gnezditveni uspeh bele štoklje. Nabor podatkov je velik in je plod večletnega terenskega volonterskega dela članov DOPPS pri vsakoletnem popisu bele štoklje, katerega nacionalni koordinator je prav avtor prispevka. Gre pravzaprav za prvo objavljeno slovensko ornitološko delo v mednarodni znanstveni reviji na podlagi volontersko zbranih podatkov, kar daje delu še posebno vrednost. Delo je tako dokaz, da je mogoče z dobro načrtovano in koordinirano akcijo tudi delo volonterjev oplemenititi z objavo v znanstveni reviji najvišjega ranga. Avtor je ugotovil, da je ohranjenost ugodnih habitatnih razmer ključno pri določanju gnezditvenega uspeha bele štoklje. Čeprav je vpliv vremena na gnezditveni uspeh precej manjši kot vpliv habitata, pa je zelo pomembna ugotovitev, da je negativni vpliv vremenskih razmer precej večji v slabših kot v boljših habitatih. To pomeni, da so bele štoklje v slabših habitatnih razmerah precej bolj občutljive tudi na druge negativne vplive, populacija pa s tem manj stabilna. Delo zato ponuja tudi povsem konkretne smernice za ohranjanje in učinkovito varstvo populacije belih štokelj pri nas. Članek sodi med vrhunska dela slovenske ornitologije in na znanstveno korekten način odpira nove vidike varstva ptic kulturne krajine.

Drugo nominirano delo D. Denaca "Chick shelters did not prevent raptor predation on chicks in a mixed Common Tern *Sterna hirundo* and Black-headed Gull *Larus ridibundus* colony in Slovenia" (Zakloni za mladiče v mešani koloniji navadnih čiger *Sterna hirundo* in rečnih galebov *Larus ridibundus* niso učinkoviti proti plenjenju ujed) je bilo objavljeno v nemški reviji Vogelwelt, obravnava pa uspešnost upravljalkega ukrepa pri ohranjanju populacije navadne čigre in rečnega galeba pri nas na umetnih splavih. Obe vrsti sodita med zelo ogrožene v Sloveniji, saj njuni naravnih gnezdišč, ustreznih rečnih prodišč, ni več. Za ohranjanje vrst so zato ključna umetna gnezdišča. Kljub veliki zasedenosti le-teh, pa avtor v članku opozarja na nizek gnezditveni uspeh, ki lahko povzroči nadaljnje upadanje populacije. Avtor je zato z dobro zastavljenim poskusom ugotavljal uspešnost ukrepov za zmanjševanje plenjenja v teh kolonijah. Ukrepi so sicer izdelani na podlagi mednarodnih priporočil kot uspešni pri zniževanju plenilstva. Avtor je dokazal, da so lahko tudi ti ukrepi neuspešni, če gre za predacijo s strani učinkovitega in specializiranega plenilca, npr. kragulja *Accipiter gentilis*. Gre za prvo objavljeno slovensko ornitološko raziskavo, kjer je kot metoda dela uporabljen poskus. Delo ima tudi močno naravovarstveno konotacijo in njegovi izsledki bodo zelo pomembni pri nadaljnjem praktičnem izvajanju ukrepov za varstvo kolonijskih vodnih ptic tako doma kot na tujem, kar daje delu velik nacionalni in mednarodni pomen.

Tretje nominirano delo je obsežno pregledno delo "Ptice Ljubljanskega barja", ki je plod večletnih sistematičnih popisovanj skupine prostovoljcev DOPPS, ki so ga koordinirali trije avtorji nominirane monografije, Davorin Tome, Andrej Sovinc in Peter Trontelj. Delo obravnava vse vrste ptic, ki so bile opažene na Ljubljanskem barju, posebej podrobno pa gnezditilke. Odlika dela so selitveni fenogrami in sicer za vse pogostejše pojavljajoče se vrste na območju. Knjiga je ustrezno strukturirana favna območja s splošnim uvodnim delom in specialnim delom s predstavitvijo vsake vrste, dodana pa sta še dva dodatka s skupnim pregledom statusov in velikostjo gnezditvenih populacij na Barju, kar daje delu še veliko uporabno vrednost. Le-ta je še posebej pomembna v luči aktualnih dogovarjanj o razglasitvi Ljubljanskega barja za Krajinski park. Predstavljena monografija je več kot ustrezen argument za to! Delo je lahko zgled za podobne lokalne raziskave favne izbranih območij, še zlasti kot nabor različnih predstavitev podatkov, ki naj odražajo tako favnistične, ekološke kot naravovarstvene posebnosti območja.

Na podlagi tehtanja pomena, izvedbe in strokovne popolnosti se je žirija odločila, da za leto 2006 nagrado Zlati legat podeli Damijanu Denacu za članek objavljen v reviji Ardea o sočasnem vplivu vremena in habitata na gnezditveni uspeh bele štokrlje. Nagrajencu kot tudi vsem nominirancem in avtorjem, ki so prišli v ožji izbor čestitamo in naj jim bo to vzpodbuda za nadaljnje plodno delo na področju ornitoloških raziskav, ki so dandanes vse bolj potrebna vrednota družbe.

Al Vrezec, predsednik žirije Zlati legat 2006

Čestitam

DAMIJANU DENACU

ob podelitvi nagrade **Zlati legat 2006**

za delo

»Resource-dependent weather effect in the reproduction of the White Stork *Ciconia ciconia* (Vpliv vremena na rodnost bele štokrlje *Ciconia ciconia* v povezavi z okoljskimi viri)«

objavljenem v reviji Ardea

PRIMOŽ KMECL, *glavni urednik*
